

Cliëntenraad Participatiewet
Postbus 109
7140 AC GROENLO

Correspondentieadres
Postbus 109
7140 AC Groenlo

T: 0544 47 42 00

E: info@fijnder.nl
I: www.fijnder.nl

Banknr: NL13BNGH0285144715

Onderwerp : Adviesaanvraag Beleidsregels Alleenverdienersproblematiek Fijnder 2025, 2026 en 2027

Bijlagen : Beleidsregels Alleenverdienersproblematiek Fijnder 2025, 2026 en 2027

Ons kenmerk:

Datum : 28 mei 2025

Geachte leden van de Cliëntenraad Participatiewet,

Met deze brief verzoeken wij de Cliëntenraad Participatiewet om een formeel advies te geven op de Beleidsregels Alleenverdienersproblematiek Fijnder 2025, 2026 en 2027

Iedereen in Nederland heeft recht op een besteedbaar inkomen op het bestaansminimum. Dit bedrag is afhankelijk van leeftijd en leefsituatie. Mensen met lage inkomens krijgen extra ondersteuning door middel van toeslagen. Een groep huishoudens ontvangt door een ongelukkige samenloop van wet- en regelgeving te weinig toeslagen. Dit heeft nadelige gevolgen voor het netto-inkomen van deze huishoudens. Zij ontvangen een netto-inkomen dat lager is dan een vergelijkbaar (echt)paar met bijstand en maximale toeslagen. Daarmee komen zij netto uit onder het bestaansminimum. Deze omstandigheden noemen we de Alleenverdienersproblematiek.

Deze problematiek ontstond in 2009 toen de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting gefaseerd werd afgebouwd (volledige afbouw in 2023), en daarbij een andere afbouw volgde dan de bijstandsuitkering (volledige afbouw in 2039). Het wegnemen van deze ongewenste situatie wordt in 3 fasen gecorrigeerd waarbij het rijk gemeenten heeft verzocht hierbij te ondersteunen in fase 1 en 2.

- Fase 1: Gemeenten helpen het rijk in 2023 en 2024 met een oplossing via individuele bijzondere bijstand. Hiervoor is een handelingsperspectief geboden.
- Fase 2: Gemeenten helpen het rijk in 2025, 2026 en 2027 met (de uitvoering van) de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek.
- Fase 3: Vanaf 2028 is door de Belastingdienst een definitieve oplossing voorzien via de fiscaliteit (de inkomstenbelasting).

Fase 2, de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (Wtrap).

Deze tijdelijke wet is op 1 januari 2025 in werking getreden. De wet is een aparte regeling binnen de Participatiewet en biedt de wettelijke grondslag om de bij de Belastingdienst bekende huishoudens met alleenverdienersproblematiek over de jaren 2025, 2026 en 2027 ambtshalve een vaste tegemoetkoming te betalen. De vaste tegemoetkoming wordt jaarlijks bij ministeriële regeling vastgesteld door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Voor het kalenderjaar 2025 is de tegemoetkoming vastgesteld op € 1.000,- per huishouden. Het Inlichtingenbureau deelt de bij de Belastingdienst bekende Burgerservicenummers van de meestverdienende partner van de betrokken huishoudens via het gegevensportaal met onze gemeenschappelijke regeling Fijnder. Huishoudens waarvan in de bij Fijnder aangesloten gemeenten het vermoeden bestaat dat zij tot de doelgroep behoren kunnen uitgenodigd worden om een aanvraag voor de vaste tegemoetkoming te doen. Huishoudens die zelf het vermoeden hebben tot de doelgroep te behoren kunnen op eigen initiatief een aanvraag doen (zogenaamde zelfmelders).

Beleidsregels Alleenverdienersproblematiek Fijnder 2025, 2026 en 2027

Gemeenten hebben enige beleidsruimte om zelf invulling aan de tijdelijke regeling te geven. De beleidsregels die nu voorliggen hebben betrekking op fase 2, de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (Wtrap). In de Memorie van toelichting bij de wet is opgenomen dat het wenselijk is dat de uitvoering zoveel mogelijk op uniforme wijze plaatsvindt. De VNG heeft in overleg met een aantal gemeenten en in afstemming met SZW format beleidsregels opgesteld.

Fijnder wil gehoor geven aan de wens van de wetgever inzake een landelijke uniforme uitvoering. Om die reden is gebruik gemaakt van het VNG format Beleidsregels alleenverdienersproblematiek. Hierbij zijn de aanbevelingen van de VNG opgevolgd:

Geen lichte toets bij ambtshalve toekenningen (artikel 2.1 beleidsregels):

Ieder huishouden waarvan het BSN van de meestverdienende partner staat vermeld op de lijst van de Belastingdienst wordt ambtshalve de vaste tegemoetkoming toegekend. De Wtrap biedt hier een grondslag voor.

Fijnder kan, voordat zij een ambtshalve toekenning doet, wel een lichte toets uitvoeren. De VNG adviseert dat niet te doen. Van de inwoners op de lijst van de Belastingdienst staat vast dat zij op de peildatum van de lijst nog in leven waren en woonachtig in de desbetreffende gemeente. Daarmee is feitelijk al voldaan aan de minimale vereisten van de lichte toets. Om die reden is in de beleidsregels de uitvoering van de lichte toets niet opgenomen.

Ambtshalve toekennen aan reeds bekende huishoudens die niet op de lijst van de Belastingdienst staan (artikel 2.2 en 2.3 beleidsregels):

In de concept beleidsregels zijn in artikel 2.2 en 2.3 twee keuzes opgenomen om de vaste tegemoetkoming ambtshalve toe te kennen aan huishoudens die al bij Fijnder bekend zijn, maar voor het betreffende jaar (jaar t) niet op de lijst van de Belastingdienst staan.

De eerste keuze regelt dat de bekende huishoudens uit fase I in 2025 (fase II) ambtshalve uitgekeerd krijgen. De tweede keuze regelt dat wanneer in fase II een huishouden bekend is/wordt, er alleen voor de jaren in fase II ambtshalve uitgekeerd kan worden. Fijnder kan voor één of beide mogelijkheden kiezen.

Fijnder kiest om beide mogelijkheden op te nemen in de beleidsregels. Hierdoor worden huishoudens minder belast en het vermindert het capaciteitsbeslag bij de uitvoering. Met 'bekend' worden huishoudens bedoeld waarvan de gemeente voor een eerder jaar (t-X) heeft vastgesteld dat het een alleenverdienerhuishouden was en een tegemoetkoming heeft uitgekeerd. Deze huishoudens kunnen in jaar t weer alleenverdienerhuishouden zijn maar niet op de lijst staan, omdat deze lijst gebaseerd is op gegevens van jaar t-2.

De voorwaarden voor beide opties zijn dat beide personen op het moment van toekennen in leven zijn, de meestverdienende partner inwoner is van de gemeente, en er zich tussentijds geen relevante wijzigingen hebben voorgedaan in de situatie van het huishouden of de achterliggende wetten. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de beleidsregels.

Aanvraag zelfmelder (artikel 4)

Alle andere huishoudens die vermoeden dat zij tot de doelgroep van de alleenverdieners behoren kunnen zelf een aanvraag indienen. Dit artikel bepaalt daarbij wat de criteria zijn om te bepalen of het huishouden recht heeft op de vaste tegemoetkoming.

Berekening inkomen (Artikel 4.6 en 4.7)

Voor de berekening van het inkomen zijn er verschillende mogelijkheden:

- Een vast maandelijks inkomen: Fijnder volgt het advies van de VNG door een referteperiode van één maand te hanteren.
- Een variabel maandelijks inkomen: Fijnder volgt het advies van de VNG door een referteperiode van de drie meest recente maanden te hanteren.

Het vaste of variabele inkomen moet vervolgens naar een jaarinkomen worden omgerekend.

Vermogensgrens zelfmelders (Artikel 4.9)

Bij de vaststelling van de lijst door de Belastingdienst voor ambtshalve toekenning van de tegemoetkoming, is rekening gehouden met de vermogensgrenzen van de toeslagen. Het is vanwege rechtsgelijkheid en de bedoeling van de regeling belangrijk dat gemeenten ook voor zelfmelders met deze vermogensgrenzen rekening houden. In de beleidsregels is daarom de vermogensgrens van de zorgtoeslag opgenomen als criterium bij de beoordeling of een huishouden tot de doelgroep alleenverdienersproblematiek behoort.

Toekenning (artikel 5)

De toekenning van de vaste tegemoetkoming is eenmaal per kalenderjaar voor het hele bedrag. Om te voorkomen dat alleenverdienerhuishoudens in geval van verhuizing tussen de wal en het schip belanden, volgt Fijnder voor alle ambtshalve toekenningen het advies van de VNG om als peildatum voor de woonplaats de datum waarop de definitieve lijst van de Belastingdienst is gebaseerd, te hanteren. Voor 2025 is dat 15 januari 2025. De meestverdienende partner, waarvan het BSN op de lijst staat vermeld, was op die datum inwoner van de gemeente.

Verstreking (artikel 6 Beleidsregels)

Fijnder kan kiezen of de vaste tegemoetkoming in één keer of verdeeld over de resterende maanden in het kalenderjaar wordt verstrekt en, indien van toepassing, onder aftrek van reeds betaalde bedragen. Fijnder volgt het advies van de VNG de vaste tegemoetkoming in één keer uit te betalen. Ook als de inwoner gedurende het jaar verhuist, blijft de gemeente die de vaste tegemoetkoming heeft toegekend, de nog te betalen bedragen uitkeren.

Hoe worden cliënten hierover geïnformeerd?

Inwoners die in aanmerking komen voor de ambtshalve toekenning worden per beschikking geïnformeerd. Alle andere huishoudens die vermoeden of waarvan het vermoeden bestaat dat zij tot de doelgroep van de alleenverdieners behoren kunnen zelf een aanvraag indienen.

Bestuurlijke besluitvorming

Het Dagelijks Bestuur is voornemens om op 30 juni 2025 een besluit te nemen over de beleidsregels. Om die reden verzoeken wij u vóór 30 juni 2025 advies uit te brengen.

Mocht u vragen hebben, of heeft u behoefte aan een toelichting?
Dan kunt u contact opnemen met uw contactpersoon.

Met vriendelijke groet,

T.A. Beijer
Directeur